

EKONOMİK GÖRÜNÜM

EKONOMİ POLİTİKALARI GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI
Şubat 2013, No: 49

Bu sayıda;

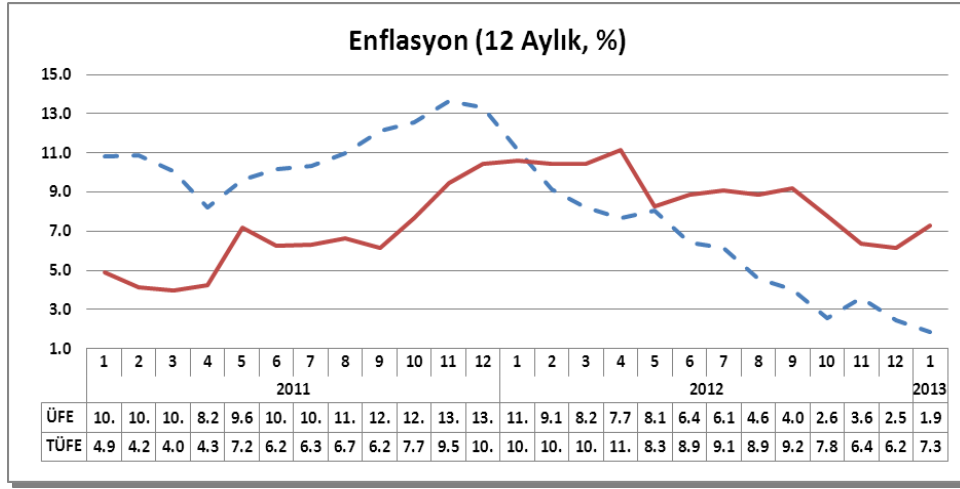
2013 Ocak ayı Enflasyon Verileri,

2013 Ocak ayı Reel Kur Gelişmeleri,

2012 Kasım itibariyle Reel Sektörün Döviz Açık Pozisyonu değerlendirilmiştir.

Enflasyon beklentiyi aştı...

- Bu yılın ilk tüketici enflasyonu piyasa beklentilerinin (% 1,1) oldukça üzerinde gerçekleşerek % 1,65 oldu. Bu gelişme ile 2012 sonunda % 6,2 olan 12 aylık enflasyon da Ocak'ta % 7,3'e sıçradı.
- Ocak ayında üretici fiyatları ise düşmeye devam etti. ÜFE Ocak ayında % 0,18 düşerken; 12 aylık üretici fiyat artışı Ocak'ta % 1,88 oldu. Böylece 12 aylık üretici fiyatı, 2009 yılı Kasım ayından bu yana, en düşük değere inmiş oldu.

Kaynak: TÜİK

- Üretici ve tüketici fiyatlarındaki ayrışma bir yandan TL 'nin dövize karşı değerlenmesinin üreten kesim üzerinde yarattığı rekabet baskısının etkisini gösterirken, diğer yandan da 2009 krizindeki tabloyu anımsatıyor. 2009 krizinde üreticiler maliyet artışlarını sineye çekmiş; daralan iç talep ortamında piyasa paylarını korumak amacıyla fiyat artırmak bir yana fiyat kırmıştı. Ancak 2009'un sonunda iç talebin toparlanmaya başlaması ile üretici fiyatları yeniden artmaya başlamış ve tüketici fiyatlarını yakalamıştı. Benzer bir tablonun 2012 yılından bu yana yaşandığı anlaşılıyor.
- Tüketici fiyatlarına yeniden dönecek olursak, Ocak ayında fiyatı en çok artan mal grubu alkollü içecekler ve tütün grubu. Bu yılbaşında tütün ürünlerinde yapılan vergi artışları bu grupta fiyatların % 14,3 artmasına neden oldu. Sadece tütün ürünleri ise Ocak ayında % 15,1 arttı.
- Ancak Ocak'ta gıda fiyatlarındaki artış çok daha dikkat çekici... Ocak ayında gıda ve alkolsüz içecekler grubunda fiyat artışı % 4 olurken; bu son beş yılın en yüksek Ocak ayı gıda fiyat artışı oldu. Ocak'taki enflasyonun % 58,5'i gıdadan geldi.

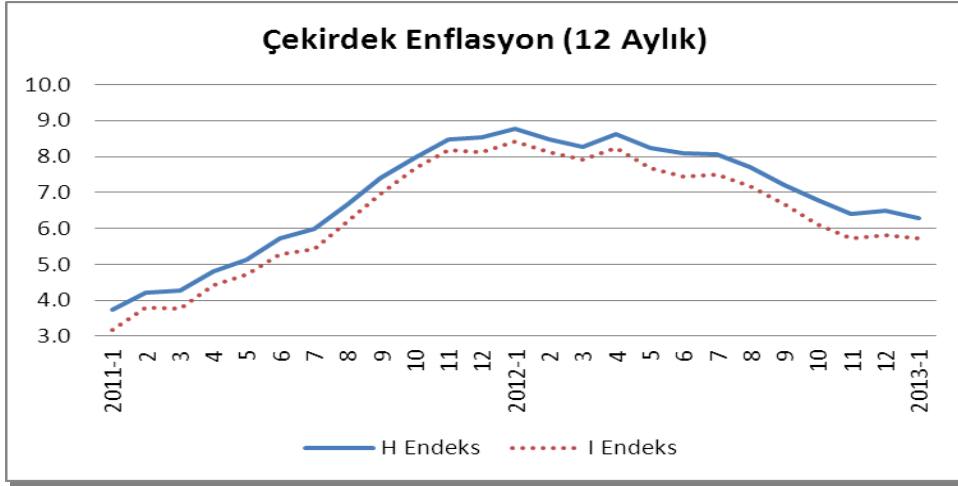
- Nitekim Ocak'ta madde fiyatlarındaki artışa bakıldığında fiyatı en çok artan 20 mal ve hizmet içinde 9'unun gıda grubundan geldiği anlaşılıyor. Örneğin Domates, Patlıcan, Sivri biber, Kabak fiyatı sırasıyla % 51,5, % 48,1, % 45,8, % 45,1 arttı.
- Oysa 2012 yılı sonunda gıda fiyatları artışı endeksin yayınlandığı dönemden bu yana en düşük artışı göstermişti. Burada gıda fiyatlarının derlenmesi ile ilgili olarak TÜİK' 2012 başında yaptığı yöntem değişikliğini de hatırlamakta yarar var. TÜİK geçen yılın başında taze meyve ve sebzeler ile bazı seçilmiş gıda ürünlerinin ay içinde fiyat toplama aralığını ikiden, dörde çıkarmıştı. Bu değişiklik gıda fiyatlarında geçtiğimiz yıl 12 aylık artışları törpüledi. Şimdi bu geçici etki 2013'de ortadan kalktı ve gıda fiyatları için daha karşılaştırılabilir iki seri ortaya çıktı. **Gıda fiyatlarında Ocak ayındaki artışa bir de bu açıdan bakmakta yarar var.**
- **Yine 2012'de ayda dört kez toplanan akaryakıt fiyatlarının, 2013'de her gün toplanacağı TÜİK tarafından açıklandı.**

Tablo: TÜFE Alt Harcama Grupları İtibariyle Fiyat Artışları (%)

	Ocak		12 Aylık		Fark-Puan	
	2013	2012	2013	2012	Aylık	12 Aylık
GENEL	1.65	0.56	7.31	10.61	1.08	-3.31
1 GIDA VE ALKOLSÜZ İÇECEKLER	4.00	1.13	6.85	11.67	2.87	-4.82
2 ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	14.26	0.02	15.35	18.53	14.23	-3.17
3 GİYİM VE AYAKKABI	-6.95	-7.88	9.27	7.84	0.93	1.43
4 KONUT, SU, ELEKTRİK, GAZ VE DİĞER YAKITLAR	0.70	1.32	10.69	8.99	-0.62	1.70
5 MOBİLYA, EV ALETLERİ VE EV BAKIM HİZMETLERİ	1.08	1.58	5.37	11.65	-0.50	-6.28
6 SAĞLIK	0.50	0.09	2.10	0.15	0.40	1.95
7 ULAŞTIRMA	0.50	2.06	3.93	12.90	-1.55	-8.97
8 HABERLEŞME	-0.02	-0.01	5.88	1.24	-0.02	4.64
9 EĞLENCE VE KÜLTÜR	0.24	0.83	1.39	7.45	-0.59	-6.07
10 EĞİTİM	0.10	-0.05	4.97	6.38	0.15	-1.41
11 LOKANTA VE OTELLER	0.95	0.75	9.52	8.19	0.20	1.33
12 ÇEŞİTLİ MAL VE HİZMETLER	1.71	1.79	8.57	17.63	-0.08	-9.06

Kaynak: TÜİK

- Ocak ayında çekirdek enflasyon göstergeleri ise sınırlı bir gerileme gösterdi. H endeksi % 0,04, I endeksi % 0,17 gerilerken; aynı endekslerde 12 aylık artış sırasıyla % 6,3 ve % 5,7 oldu.

Kaynak: TÜİK

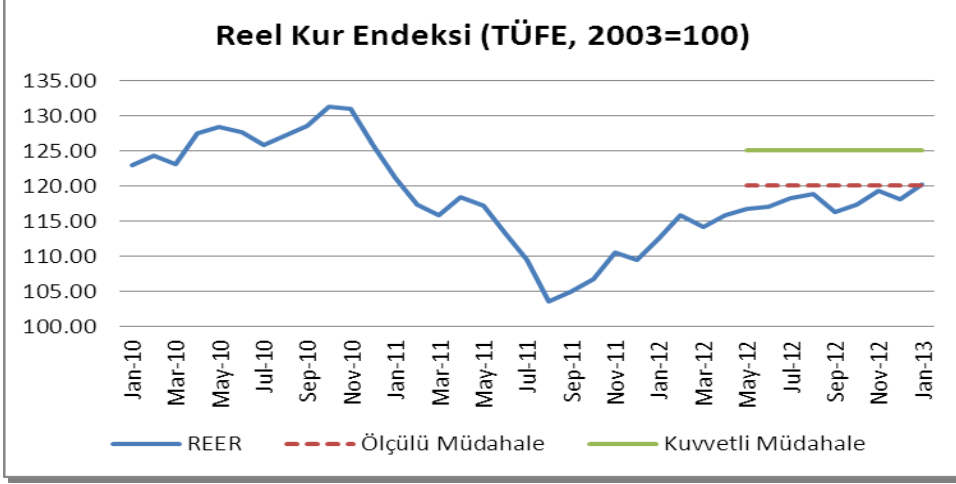
- Sonuç olarak 2013'ün ilk ayı enflasyon cephesinde olumlu başlamadı. Bir yandan TL değerleniyor, diğer yandan zayıf iç talep ile üretici fiyatları geriliyor buna karşın tüketicinin katlandığı enflasyon da artıyor. Özellikle hane halkının tüketim sepeti içinde önemli ağırlığı olan ve sıklıkla kullandığı gıda ürünlerindeki fiyat artışlarını önümüzdeki dönemde yakından izleyeceğimiz anlaşılıyor. Yılsonunda % 5'lik enflasyon hedefi, alışıldığı üzere, daha bu yılın ilk üç ayında geçersiz hale gelebilir.

TL Değerlenmeye Devam Ediyor...

- Tüketici fiyatlarına göre düzeltilmiş Reel Efektif Döviz Kuru Endeksi bu yılın ilk ayında % 1,8 artarak 120,2 seviyesine geldi. Bu TL'nin Ocak ayında, dış ticaret rakiplerimizin para birimlerine göre, reel olarak % 1,8 değer kazandığı anlamına geliyor.
- TCMB açıkladığı para politikası metinlerinde, her ne kadar, ne nominal; ne de reel herhangi bir kur hedefim yok dese de, TCMB Başkanı sözlü müdahaleler ile reel kur için hedefler koymuş durumda¹.
- TCMB Başkanı, reel kur endeksinin 115–120 aralığında olmasını kur için denge düzeyi olarak tanımlarken; müdahale için eşik değerler de verdi. Bu çerçevede reel kur endeksinin 120'yi aşması durumunda ölçülü, 125'i aşması durumunda ise daha kuvvetli müdahale geleceği şimdiden taahhüt edilmiş durumda. Ocak ayında reel kurun geldiği seviye ölçülü müdahale alanına girildiğini gösteriyor.

¹ Denge kur ile ilgili TCMB Başkanının açıklamaları 24 Ocak 2013 tarihinde yapılmıştır. Kaynak: <http://www.bloomberght.com/haberler/haber/1290931-basci-reel-efektif-kurda-denge-115-120>

- TCMB, 22 Ocak 2012 tarihinde borçlanma faiz oranını % 5'ten, % 4,75'e çekerek, faizlerde 0,25 puanlık ölçülü bir indirim yaptı. Böylece TCMB'ye gecelik park edecek fonların iştahı bir parça törpüledi.

Kaynak: TCMB

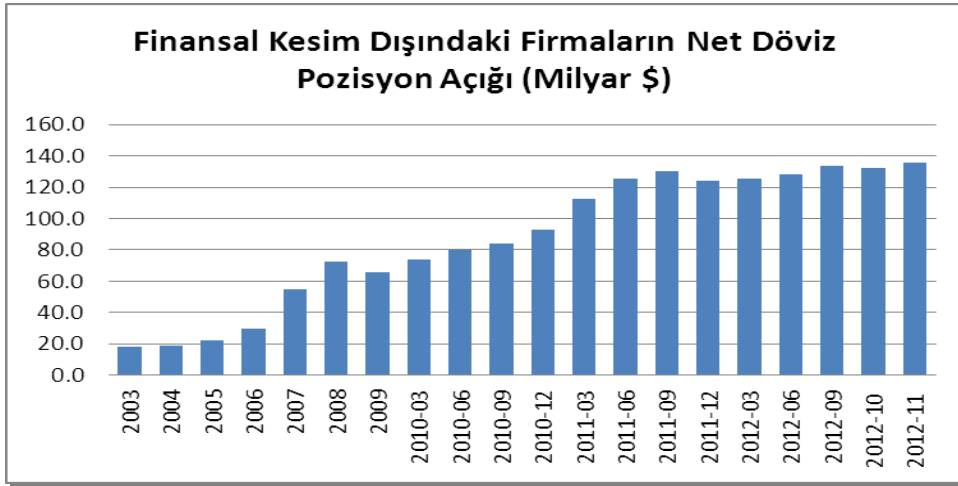
- Kurdaki gelişmelerin seyri büyük ölçüde sermaye girişinin seyrine bağlı olacak. Dışarıdaki ucuz ve bol para getiri arayışı ile yurtiçine akmaya devam ederse TL'deki değerlenmenin sürmesi olası. Bu durumda ihracatçı ve sanayici üzerindeki rekabet baskısı daha da ağırlaşacak.
- Ancak özellikle son dönemde portföy yatırımı şeklinde giren fonlarda oynaklığın giderek arttığına yönelik sinyaller de kuvvetleniyor. Güncel ödemeler dengesi verileri yayımlanmamakla beraber, İMKB'deki dalgalanmalar oynaklığa işaret ediyor. Nitekim Ocak ayının ilk 24 gününde İMKB'nin dolar cinsinden getirisi % 12'lere ulaşmış iken, Ocak ayının son haftasında bu getirinin tamamı neredeyse geri verildi. Şubat ayının ilk günlerinde ise İMKB'de risk iştahının olmadığı dikkati çekiyor.

Reel Kesimin Açık Pozisyonu her ay rekor tazeliyor...

- Kurdaki gelişmeler sadece ülkemizin rekabet gücünü ve ihracatçılarımızın durumunu ilgilendirmiyor, kurdaki gelişmeler aynı zamanda döviz cinsinden borcu bulunan tüm kesimleri ilgilendiriyor.
- Bu çerçevede finansal kesim dışındaki firmaların, yani reel sektör firmalarının, net döviz pozisyon açığı artmaya devam ediyor. Reel sektör firmalarının döviz cinsinden net pozisyon açığı (döviz varlığı-yükümlülüğü) 2012 Kasım ayında 135,6 milyar dolara

ulaştı. Bu, 2012'nin ilk 11 ayında döviz pozisyon açığında 11,2 milyar dolar artış olduğunu gösteriyor. Reel sektörün döviz cinsinden kısa vadeli yükümlülükleri ise aynı tarih itibariyle 86,7 milyar dolar. Toplam yükümlülüklerin yaklaşık % 40'ı kısa vadeli yükümlülüklerden oluşuyor.

- TL dünyanın en değerli para birimlerinden biri iken, bu yıl çarkların dönmesi için 200 milyar doların üzerinde bir dış kaynağa ihtiyaç duyulurken, reel kesimin bu kadar yüksek bir döviz açık pozisyonu taşıması ekonomideki sorunları giderek daha karmaşık, çözümü de daha sancılı hale getiriyor.

Kaynak: TCMB